

COMUNITAT

El protagonisme dels laics a la nova Església

Els laics són protagonistes del nou model d'església que, per manca de vocacions i sacerdots, mira cap a l'impuls dels seglars com a part decisiva per mantenir algunes parròquies i reforçar-ne d'altres. Persones seglars passen ara a desenvolupar tasques sacerdotals. Coneixem què són els animadors de parròquia, nom que reben al bisbat de Lleida, pioner en la seva formació.

TEXT: LORENA METAUTE FOTOS: EDGAR ALDANA

Aparentment, no és més que una dona que ve d'un lloc i es dirigeix a un altre en una tarda de pluja a Lleida. Però l'Asun, auxiliar educadora infantil d'un centre de la Generalitat, és en realitat com un ferro que deixa passar l'escalfor des de l'església de Sant Pau, a la Mariola, a casa de la Concepció i el Valentí, un pare i una filla que, per problemes de salut, no poden moure's de casa, així que requereixen serveis parroquials com ara el que aquesta tarda plujosa es dirigeix a fer a casa seva l'Asun. Així, no és una senyora més en trànsit d'un lloc a un altre, sinó que a la seva bossa hi ha un portaviàtic, utensili especial per traslladar el cos de Crist, la forma consagrada. Sí, l'Asun no és sacerdot (òbviament), ni religiosa, però el mossèn de la parròquia Sant Pau, a la qual ella ajuda tant com pot i li permet la seva feina, li ha encomanat fer una de les tasques que fins fa poc feien els capellans i que ara, per manca d'efectius, comencen a fer els cristians laics. Així doncs, l'Asun porta la comunió als malalts, i nosaltres l'acompanyem en la que serà la seva primera cerimònia.

L'Església busca sortides al que és una realitat que fa trontollar algunes parròquies o tasques que fins ara eren competència dels mossens. A la província de Lleida, hi havia 376 preveres el 1996 i l'any passat havien baixat als 288, un 20% menys. L'edat avançada dels mossens i la manca de vocacions fa que s'hagi de buscar un nou model per tal de repartir les tasques de la comunitat parroquial i evitar, en alguns

Els animadors de parròquia s'encarreguen de tasques que fins ara feien els mossens per ajudar-los

PORTAR LA COMUNIÓ ALS MALALTS. L'Asun donant la comunió a la Concepció a casa seva. A partir d'ara ho farà cada 15 dies.

ASUN. L'animadora de la parròquia de Sant Pau de la Mariola amb el Valentí, després de portar-li la comunió a casa.

casos, el tancament d'esglésies. El bisbat de Lleida ha estat pioner en la formació de laics perquè alliberin els sacerdots de funcions com ara la coordinació de la catequesi, l'acció de caritat o fins i tot que s'encarreguin de parròquies que no disposen de mossèn. "L'únic que no podran fer mai els laics que s'hagin format com animadors de parròquia en espera de prevere (nom tècnic del curs del bisbat de Lleida que s'imparteix a l'IREL) és consagrar i confessar", diu el coordinador del curs de formació de l'IREL, el Laureano Sánchez. És a dir que algú que no hagi fet cap vot podrà, amb el permís del bisbe, això sí, casar, celebrar un funeral, donar la comunió als malalts o substituir el mossèn a l'hora de la missa. Tot i que, en comptes de missa, se'n diu celebrar la paraula quan la fa un seglar.

Ho aprenem amb el Juan, treballador de l'ajuntament de Lleida, que dos cops per setmana dedica les tardes a l'església de Torrefarrera. Com l'Asun, és un estudiant de la primera promoció del curs d'animadors de parròquia de l'IREL i enguany, el segon i últim, estan realitzant les pràctiques. Ajudat del Julio, que aviat començarà a estudiar Agent de Pastoral (estudis que ofereix l'IREL als cristians laics),

el Juan avui substitueix mossèn Víctor a la missa de les 18.00 h. Abans que arribi la desena de feligresos que presenciaran la primera vegada del Juan com a responsable delegat de la parròquia de Torrefarrera, en absència del mossèn responsable, el Juan encén la calefacció, prepara una taula que li farà d'altar -no vol utilitzar l'altar de l'església perquè li resulta més acollidora la tauleta que prepara en un racó de la parròquia "perquè serem pocs", diu-. No hi ha cap indumentària que identifiqui els animadors de parròquia, però el Juan du penjada una creu que ja el fa destacar de la resta de creients que s'aplegaran aquesta tarda a la parròquia de Torrefarrera. Tot i que no hi estan obligats ni existeix una indumentària per als animadors, l'Isidre, el primer laic en fer-se càrrec d'una parròquia del bisbat de Lleida, l'any 2011 i per indicació del bisbe Peris, per evitar el seu tancament per falta de mossens, la d'Os de Balaguer, fa la celebració de la paraula amb una túnica blanca, símbol dels batejats.

Comencen a arribar els feligresos a la parròquia de Torrefarrera i el Juan ja té l'Evangeli preparat i obert per a la lectura que toca avui i que llegirà el Julio, un altre laic que ara començarà a estudiar Agent de Pastoral (un primer

pas per poder fer el curs d'animador de parròquia). Cap de les senyores que van entrant i prenen lloc als bancs d'un dels laterals de l'església s'estranya de veure el Juan, no els és desconegut, ja que sempre ha tingut un paper actiu a la parròquia, però no saben que avui els farà missa tan aviat com toquin les campanes de les sis. El Juan, que té dos filles ja independitzades i compta amb el vistiplau de la seva senyora per dedicar bona part del temps (i diners, ja que ho fan de manera altruista, però bé que s'han de desplaçar), està nerviós. Fa petites passes per davant l'altar i es gira a mirar el

sagrari com si busqués la tranquil·litat necessària com per fer la celebració de la paraula. Mossèn Víctor ja li ha deixat les formes consagrades al sacrari. Toquen les campanes i, sense treure's l'abric, tot i la bona temperatura que fa a l'església, es posa darrere la taula que ell mateix ha preparat. La celebració dura vint minuts: lectura de l'Evangelí, una petita homilia en la qual el Juan parla de no tenir por a res i trobar suport en la Fe, reparteix la comunió i tot just parla del sant del dia abans de deixar que tothom marxi en pau.

"L'animador de parròquia ja existeix a pa-

JUAN. El Juan celebrant la paraula a Torrefarrera, cerimònia que substitueix la missa que només pot impartir un mossèn.

isos d'Amèrica del Sud o Àfrica, on la gran extensió del territori dificulta el desplaçament dels mossens que hi ha, que són pocs", ens diu el Juan. Assegura que els seus pares li van ensenyar a estimar Jesús i que l'església li ha aportat molt, per això, "si ara em necessita, doncs aquí estic", tot i que apunta que seria interessant que es facilités l'accés a tots els laics a fer el que ell ara es pot permetre perquè "tinc temps i solvència econòmica". Per a ell, un bon animador de parròquia ha de saber relacionar-se amb la gent i tenir cert lideratge. Mai ha sentit la vocació sacerdotal però sí la necessitat d'aprofundir en el coneixement de la fe, per la qual cosa va estudiar Ciències Religioses a l'IREL. Finalitzada la celebració de la paraula, els feligresos s'aixequen del banc i el van a felicitar. "Estem molt contents que puguem venir a missa tot i que el mossèn no hi sigui", ens diu una de les senyores grans. Passat demà, el Juan té una altra tasca a la parròquia, la de repartir aliments a Càritas de Torrefarrera. El vicari de pastoral del bisbat de Lleida, mossèn Josep Anton Jové, destaca que "no és que els laics solament siguin el futur de l'església, sinó que han sigut el passat i són el present també. El que pretenem amb iniciatives com el curs d'animador de parròquia al bisbat de Lleida és retornar als seglars aquelles tasques que feien al seu dia però que van anar assumint els mossens quan es va reduir l'assistència o la implicació dels feligresos en les tasques de la parròquia". El Valentí i la Concepció estan emocionats. Sobretot el Valentí.

Fa dos anys que el mossèn de la parròquia

Formació

COM PASSAR D'ANAR A MISSA A FER-LA

A tots tres bisbats de la província de Lleida, el d'Urgell (Aran, els Pallars, Andorra, Alt Urgell, la Cerdanya, part de l'Urgell i la Noguera), Solsona (Pla d'Urgell, l'Urgell, la Segarra, el Solsonès, el Bages i el Berguedà) i Lleida (Segrià i l'Alta Ribagorça), hi ha sessions de formació per reforçar el coneixement dels laics vers els sagraments i l'estructura i gestió de les tasques parroquials, però el de Lleida és l'únic que compta amb un curs amb un programa d'ensenyament pensat per preparar els cristians seglars (que no pertanyen a cap ordre religiosa ni han fet cap vot). Ho fan un grup de teòlegs, professors i psicòlegs. Es tracta del curs gratuït d'animador de parròquia en espera de prevere que s'imparteix a l'Institut Superior de Ciències

Religioses de Lleida (IREL) de Lleida i que explica el seu coordinador, Laureano Sánchez, a l'entrevista. La formació al bisbat d'Urgell consisteix a fer cursos intensius de matí o tarda. Una de les darreres trobades de laics que fan formació al bisbat per poder ajudar més i millor a les seves respectives parròquies es va celebrar al santuari del Sant Crist de Balaguer, on van passar tot un matí rebent classes, centrades en els sagraments, de diferents sacerdots. Els alumnes van arribar al santuari des dels Pallars, la Val d'Aran i Andorra, tot i les carreteres nevades. Hi ha matrimonis, com l'Antonio i la Magda, o el de l'Antonio i la Josefa, de Balaguer i Tremp, respectivament, i altres són solters. "La idea no és que els laics s'encarreguin de res, sinó

que ajudin el sacerdot", explica el mossèn responsable de l'escola de formació del bisbat d'Urgell, el sacerdot Antoni Elvira, encarregat de la parròquia d'Encamp. Al bisbat de Solsona hi ha una iniciativa similar, que és l'Escola de Laics, que ve a ser una barreja entre el que duen a terme a Lleida i a l'Urgell. Tot i que, a diferència del que passa a Lleida, no formen seglars sinó que principalment ho fan a diaques, homes solters o casats que s'han ordenat en una cerimònia molt similar a la que segueixen els sacerdots, i que poden dur a terme moltes funcions sacerdotals, excepte consagrar i confessar. A la pràctica, al bisbat de Solsona hi ha cinc diaques que fan funcions de mossèn en alguna de les 172 parròquies que hi ha.

Entrevista a **Laureano Sánchez**

Coordinador acadèmic del programa de formació d'Agents de Pastoral

“ELS ANIMADORS SÓN LÍDERS”

Qui pot ser animador de parròquia en espera de prevere?

Per accedir al curs que oferim des de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida (IREL) cal haver estudiat el curs de dos anys d'Agent de Pastoral o la diplomatura o llicenciatura de Ciències Religioses. A més, cal que et recomani una parròquia o entitat religiosa.

Hi ha alguna condició personal?

La persona ha de tenir qualitat espiritual, saber comunicar-se i ser un referent, capacitat de lideratge. L'equip educatiu encarregat del curs d'animador de parròquia també està integrat per un equip de psicòlegs que avalua el que comentem, tant al principi com al final del curs, ja que no tothom està preparat, quan acaba la formació de dos anys, per assumir segons quines tasques parroquials.

S'ha de tenir disponibilitat.

Per descomptat. Per això el perfil d'alumne actualment és d'un home o dona d'uns 50 anys. N'hi ha que ve el matrimoni, també per seguir creixent com a cristià. No poden tenir lligams familiars, referint-me a fills o persones al seu càrrec, ja que hauran de dedicar-li molt temps a la comunitat parroquial.

Què pot fer un animador de parròquia?

Doncs el que pretenem és formar laics, seglars (tot i que el curs també el poden fer seminaristes o diaques en formació), per poder cobrir algunes tasques de la parròquia que el mossèn no pot assumir, o fer-se càrrec de tota la parròquia en cas d'absència sacerdotal. Els animadors faran allò que els encomani el bisbe: celebrar la paraula, coordinar la catequesi o l'acció de caritat, poden portar la comunió als malalts, fins i tot poden batejar, casar o celebrar sepelís, si així els ho encomana el bisbe. El que no podran fer mai és consagrar i confessar, absoldre els pecats.

El bisbat de Lleida ha sigut pioner en crear aquesta titulació fa dos anys. Enguany es graduen els primers 20 alumnes, que ja fan pràctiques en parròquies de Lleida. Quin és el balanç que fa i com veu el futur dels laics a l'església?

És un balanç positiu. La primera promoció, amb una vintena d'alumnes, estan ara en pràctiques i acaben de començar una desena d'alumnes més. El paper dels laics és molt important, sobretot en un moment de manca de vocacions i preveres com és l'actual.

Les dos úniques coses que no poden fer els laics, reservades al mossèn, són consagrar i confessar

MATRIMONIS. A l'esquerra, el Juan a Torrefarrera. A baix, els matrimonis del bisbat d'Urgell que fan formació.

de Sant Pau no passa per casa seva, ni tan sols a imposar la unció dels malalts. Així que la visita de l'Asun, que es repetirà cada quinze dies a partir d'avui, és tota una alegria per a ells. "Jo estava acostumada a combregar diàriament i ara no puc anar cada dia a la parròquia", diu la Concepció. "Per això estic molt contenta que l'Asun (a qui coneix de la parròquia i del barri des de fa més de 30 anys) vingui a casa a donarnos la comunió. A més és un símbol d'apertura de l'Església i això m'agrada. Les dones podem fer molt per l'Església", diu la Concepció, que ha preparat un petit altar al menjador per dignificar l'espai on estarà el cos de Crist. L'Asun sempre ha tingut molta relació amb la parròquia i fins i tot va emprendre un camí cap a la vida religiosa però "vaig veure que no era per a mi. Ara, per fi, he trobat la manera de viure feliç la meva fe". Entre les seves tasques a la parròquia de Sant Pau hi ha la d'impartir catequesi. Actualment la fa a dos africans que s'han convertit fa ben poc i volen fer la comunió. També s'encarrega de coordinar el tema musical: cants i música. "Sempre que puc hi vaig", diu l'Asun, que reivindica el paper dels solters a l'Església. Arran d'un treball de final de carrera de la llicenciatura de Ciències Religioses sobre el tema, l'Asun ens explica que "els solters sempre han estat mal vistos. A la Bíblia no se'ls tracta bé, sinó com a sospitosos. O són rars o pecadors. Ara comença a canviar la visió de la solteria per part de l'Església, però queda molt camí". I ella és una de les solteres que canviaran el curs del camí del futur de l'Església, juntament amb la resta d'animadors de parròquia, que en dos anys seran una trentena, repartits en parròquies lleidatanes.